

Individ- och familjenämnden

Stab och utveckling

Handläggare: Caroline Barudzija

Internremissvar Rättssäker samhällsvård för barn och unga (SOU 2026:8)

Sammanfattning av ärendet

Regeringskansliet har remitterat slutbetänkandet *Rättssäker samhällsvård för barn och unga (SOU 2026:8)*. Remissinstans är bland annat Landskrona stad. Individ- och familjenämnden har från Kommunstyrelsen fått en internremiss gällande synpunkter på utkastet som en del av beredningen av ärendet, varför följande svar ges.

Förslag till beslut

Ordförande i Individ- och familjenämnden föreslås besluta

att överlämna ovanstående ärende till Kommunstyrelsen som svar på remiss av *Rättssäker samhällsvård för barn och unga (SOU 2026:8)*.

Ärendet

Bakgrund

Utredningen om stärkt barnrättsperspektiv i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (härefter LVU) har i sitt slutbetänkande bland annat utrett förslag om att stärka skyddet och rättssäkerheten i samband med umgängessituationer och vårdens upphörande, om förbättringar av möjligheterna att besluta om och verkställa omhändertaganden samt om behovet av ökad sakkunskap i ärenden och mål enligt LVU.

Förslag lämnas om bland annat

- ökat inslag av sakkunskap i LVU-processen
- ett stärkande av omhändertagna barns rätt till umgänge med syskon och andra närstående
- ett förtydligande av vad som krävs för att ett omhändertagande ska upphöra

- en obligatorisk domstolsprövning var sjätte månad när barn och unga har omhändertagits på grund av eget beteende
- en begränsad och subsidiär befogenhet för åklagare att fatta interimistiskt beslut om omedelbart omhändertagande
- tidsfristen för när ett beslut om vård förfaller förlängs om vården inte har påbörjats på grund av att barnet eller den unge håller sig undan eller hålls undan.

Yttrande

I grunden ställer sig Individ- och familjenämnden positiv till en genomlysning av befintlig lagstiftning, en ökad rättsäkerhet i LVU-processen och ett tydligare genomslag för principen om barnets bästa.

Individ- och familjenämnden konstaterar vidare att det i skrivande stund finns förslag om att nuvarande LVU ska ersättas av dels en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga och dels en ny lag om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården (se lagrådsremiss *För barns rättigheter och trygghet- en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga*). Då det slutbetänkande som den aktuella remissen berör utgår från nuvarande lagstiftning och består av en justering i befintliga bestämmelser ställer sig Individ- och familjenämnden frågande till förhållandet mellan de båda.

Sakkunskap

I slutbetänkandet föreslås att en ansökan om vård enligt LVU ska innehålla läkarintyg eller andra motsvarande intyg eller yttranden om detta behövs för att bedöma ett barns eller en ung persons behov av vård. Individ- och familjenämnden konstaterar att begreppet "om det behövs" är ett brett begrepp som ger utrymme för tolkning.

Subsidiär befogenhet för åklagare att fatta interimistiskt beslut om omedelbart omhändertagande

Individ- och familjenämnden ser vissa risker med den föreslagna ordningen. En risk är att LVU uppfattas som en strafflagstiftning istället för en skyddslagstiftning vilket kan påverka förtroendet mellan individen och

socialtjänsten. Vidare konstaterar Individ- och familjenämnden att det redan idag finns möjligheter för socialtjänsten att fatta beslut utanför kontorstid och i brådskande situationer, exempelvis genom ordförandebeslut och social jour. Den föreslagna ordningen riskerar att ge upphov till otydlighet och förvirring då flera aktörer inom olika myndigheter har befogenhet att fatta samma typ av beslut.

Tidsfrist

Det förekommer att rättsens beslut om vård enligt LVU hinner förfalla när barn och unga håller sig undan eller hålls undan av vårdnadshavare. Individ- och familjenämnden ser positivt på förslaget om ett undantag från tidsfristen på fyra veckor i de fall då barnet eller den unga håller sig undan eller hålls undan.

Förutsättningarna för att ett omhändertagande ska upphöra anpassas till grunderna för omhändertagandet

I slutbetänkandet föreslås att en socialnämnd ska besluta att ett omhändertagande ska upphöra när någon av förutsättningarna för ett omhändertagande för vård inte längre är uppfylld och att prövningen ska göras i tre led.

Förslaget innebär att ett omhändertagande kan komma att upphöra även om grundproblematiken inte är löst.

Individ- och familjenämnden konstaterar att det är positivt med ett förtydligande av vad som krävs för att vården ska upphöra. Det är dock svårt att förutse konsekvenserna av den föreslagna prövningen och det är av vikt att det är tydligt hur prövningen i de olika leden ska göras men också hur de olika leden förhåller sig till varandra.

Uppföljning ska kunna beslutas i fler fall

I slutbetänkandet föreslås att socialnämnden ska överväga att besluta om uppföljning av ett barns situation när placeringen av ett barn i ett familjehem, skyddat boende eller hem för vård eller boende, eller andra omfattande insatser till skydd och stöd för ett barn har upphört oplanerat.

Individ- och familjenämnden konstaterar att det ges exempel på vad som kan omfattas av omfattande insatser men att det saknas en definition. Det finns en viss risk för att olika tolkningar görs av begreppet och att bedömningen därför blir oföutsägbart för den enskilde.

Överklaga umgämbesbegränsning

I slutbetänkandet finns förslag som berör barns rätt till umgänge med syskon och andra närstående men också begränsning av umgänge. Det föreslås bland annat att det förtydligas att socialnämnden har ett ansvar för att tillgodose barns och ungas rätt till umgänge med föräldrar, vårdnadshavare, syskon och andra närstående.

Ett sådant umgänge kan också komma att begränsas.

Individ- och familjenämnden konstaterar att det är positivt att det sker ett förtydligande av rätten till umgänge med syskon och andra närstående. Det är även positivt att det förtydligas i förhållande till vilka en umgämbesbegränsning kan ske och att ett sådant beslut kan överklagas.

Barns möjligheter att överklaga ett beslut om umgämbesbegränsning förutsätter dock att ett barn har fyllt 15 år eller har en rättslig företrädare. Detta gäller såväl det omhändertagna barnet som eventuella syskon eller andra närstående som vill överklaga ett beslut. Rätt till offentligt biträde saknas i dessa ärenden. Individ- och familjenämnden kan således konstatera att det finns vissa brister i barns möjligheter att överklaga beslut om umgämbesbegränsning.

Beslutsunderlag

Individ- och familjeförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2026-04-30

Emira Talic
Förvaltningschef

Denna tjänsteskrivelse är godkänt digitalt och saknar därför egenhändiga underskrifter.

Expedieras till:

LANDSKRONA
STAD

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: Camilla Madelene Mårtensen

Date: 2026-05-04 18:10:15

BankID refno: 019df3c1-05e0-7274-8456-d3ef441c97f0

Ordförande: Camilla Mårtensen